

Esipuhe

Ihmiset tarvitsevat unelmia. Nuorena lukiolaisena minulle syntyi unelma päästä joskus takaisin Italiaan Ligurian rannikolle – kirjoittamaan. Silloin elämä oli vielä edessä ja ajatus ammatillisesta uravalinnasta oli kyllä mielessä, mutta mikään ei ollut varmaa. Halusin tehdä töitä lasten kanssa ja liikkuessani tunsin eläväni jokaisella solullani. Halusin tarjota lapsille tuon saman mahdollisuuden, jotta hekin saisivat säilyttää oman liikkumisen ilonsa läpi elämän. Hain Jyväskylän yliopistoon liikuntatieteelliseen tiedekuntaan liikunnanopettajakoulutukseen ja pääsin opiskelemaan haluamaani alaa. Yksi unelmani toteutui.

Opiskeluaikana syntyivät kaikki kolme lastani ja kiinnostus lasten motoriseen kehitykseen ja lasten liikuntakasvatukseen syveni entisestään. Vähitellen aloin ymmärtää yksilöllisyyttä ja sitä, kuinka meidän aikuisten tehtävänä on tukea lasta löytämään oma polkunsa maailmassa. Oman polun löytämiseen voi mennä joskus pitkäänkin, ja siksi aikuisten tulee varmistaa kokonaisvaltaisen kehityksen edellytykset tukemalla parhain kykynsä mukaan niin lapsen fyysisistä, kognitiivista, psyykkistä kuin sosioemotionaalistakin kasvua ja kehitystä. Siten lapsi voi kasvaa täyteen potentiaaliinsa. Vaikka ensisijainen kasvatusvastuu on lapsen vanhemmilla, tarvitaan myös varhaiskasvatuksen ammattilaisten osaamista. Tähän kirjaan olen koonnut sitä osaamista ja tietoa, jota minulle on vuosien saatossa kertynyt alle kouluikäisten lasten liikunnasta ja liikuntakasvatuksesta ja jonka ajat-

telen olevan tarpeellista kasvattajalle lapsen fyysisen kehityksen tukemisessa.

Kaikkea kirjoittamaani en ole oppinut yksin. Niinpä minunkin ajatteluni muodostuu jatkumoksi aikaisemmin lasten liikuntakasvatusta opettaneiden, entisten ja nykyisten tutkijoiden ajatuksille. Heidän kanssaan keskustellen ja heidän tekstejään lukiemme olemme oppineet toinen toisiltamme. Erityisen kiitollinen olen oppiäidilleni, liikuntatieteiden tohtori Pirkko Nummiselle. Häneltä olen saanut paitsi tieteellistä osaamista ja tinkimättömän halun lasten kuunteluun ja kunnioittamiseen myös kannustusta jatkaa työskentelyä lasten liikunnan ja hyvinvoinnin puolesta puhujana. Varauksetonta tukea, kannustusta ja sparrausta olen myös saanut aina liikuntatieteiden tohtori Anneli Pönköltä, kun jossain päin on tarvittu lasten liikunnan puolestapuhujaa. Heidän lisäksi eri työyhteisöissäni, liikuntaseura- ja vapaaehtoistoiminnassa sekä lastentarhanopettajakoulutuksessa, opettajakoulutuslaitoksessa, liikunnanopettajakoulutuksessa ja lasten liikunnan erikoistumisopinnoissa opettaessani olen kohdannut lukemattoman määrän kollegoja ja opiskelijoita, jotka ovat ajatuksillaan avanneet uusia, erilaisia näkökulmia. Monet kommentit ja kysymykset ovat pakottaneet miettimään näkemyksiäni uudestaan ja haastaneet kyseenalaistamaan itsestänselvyytenä pitämiäni asioita.

Viime vuosina olen ollut onnekas saadessani ohjattavakseni lasten liikunnasta kiinnostuneita väitöskirjaopiskelijoita. Yhdessä heidän kanssaan olen pohtinut, miten lasten fyysisen aktiivisuuden määrää voisi lisätä. Näiden nuorten ja lahjakkaiden opiskelijoiden kanssa työskennellessäni olen saanut varmuuden siitä, että heidän kauttaan tieto kumuloituu edelleen eikä jokaisen tarvitse rakentaa ja kehittää varhaisvuosien liikuntakasvatuksen perusteita tyhjästä.

Kaikkein antoisimmat oivallukset ovat kuitenkin syntyneet lasten ja heidän vanhempiensa kanssa työskennellessäni. Lasten kommentit siitä, mitä he toivoisivat ja mikä on heidän mielestään tärkeintä, ovat monta kertaa pysäyttäneet. Miksi me aikuiset emme kuule, vaikka he niin selvästi meille asian ilmaisevat? He haluavat leikkiä, liikkua ja touhuta! Ympäröivä maailma muuttuu koko ajan ja muuttaa samalla lasten elinolosuhteita. Meidän on välttämätöntä huolehtia lapsen varhaisten vuosien liikuntakasvatukselle tärkeistä ydinasioista, jotta lapsemme selviäisivät jatkuvasta muutoksesta. Toivon, että tätä kirjaa luki- malla saat tukea lasten liikkumisesta huolehtimiseen.

Lämpimät kiitokseni tämän kirjallisen unelmani mahdollistamisesta kuuluvat edellä mainittujen lisäksi myös WSOY:n Kirjallisuussäätiölle sekä Jyväskylän yliopiston liikuntatieteellisen tiedekunnan liikuntakasvatuksen laitokselle.

Ligurian rannikolla 2014 ja Jyväskylässä 2015

Arja Sääkslahti

liikuntatieteiden tohtori, lasten liikuntakasvatuksen dosentti

Suomessa varhaiskasvatus on ollut keskellä suuria mullistuksia kirjan ensimmäisen painoksen ilmestymisen aikaan. Varhaiskasvatusikäisten parissa toimivien aikuisten toimintaa ohjaamaan on julkaistu merkittäviä asiakirjoja, kuten Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (2016) ja Varhaisvuosien fyysisen aktiivisuuden suositukset (2016). Kirjan toinen, tarkistettu painos huomioi nämä voimassa olevat asiakirjat.

Jyväskylässä 30.10.2017

Arja Sääkslahti